

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет

Затверджено
на засіданні Вченої ради
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка (протокол № 1/2023-24
від 30 серпня 2023 року)

Голова Вченої ради
проф. Сіромський Р.Б.

Робоча програма курсу

**«Єврейський сегмент в Австро-Угорській монархії: міжнаціональні та
культурні взаємини»**

для студентів, які навчаються за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
спеціальності 054 «Соціологія»

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки (шифр і назва)	За вибором	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 054 Соціологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання передбачене		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		12 год.	-
		Практичні, семінарські	
		12 год.	-
		Лабораторні	
		Не передбачені	-
		Самостійна робота	
		66 год.	-
Індивідуальні завдання: передбачене			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 24 год. аудиторних занять (26%) до 64 год. самостійної роботи (74%).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – на основі використання найновіших здобутків джерелознавства, історіографії та інших спеціальних галузей історичної науки розвинути у студентів необхідні вміння та навички для комплексного аналізу єврейського сегменту в Австро-Угорській монархії через міжнаціональні та культурні взаємовпливи.

Завдання:

- критично опрацювати рекомендовані джерела та літературу;
- засвоїти фактологічний матеріал;
- виявити розуміння загальних тенденцій історичних процесів в умовах конкретної історичної епохи;
- проаналізувати основні аспекти суспільно-політичного, соціально-економічного та культурно-освітнього розвитку єврейського населення Австро-Угорщини другої половини XIX – початку XX ст.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати: перебіг основних подій суспільно-політичного процесу, його діячів, соціально-економічні зміни, основні етапи духовного і культурного життя єврейської спільноти Австро-Угорщини; біографічні дані видатних представників політичного життя, культури, освіти і науки; загальні тенденції формування міжнаціональних відносин. Зміст понять: юдаїзм, асиміляція, антисемітизм, Гаскала, ашкеназі, ешива, Йом-Кіпур, кагал, кіпа, левіти, марани, мітнагдім, Мішна, Песах, рабин, Рош га-Шана, сефарди, Талмуд, ТаНаХ, Тора, ханука, хасидизм, хедер, цадик, шабат, Шоа, щойхет.

вміти: критично опрацювати рекомендовані джерела та літературу, фактологічний матеріал; визначати й аналізувати соціально-економічне, політичне та культурне становище єврейської громади; з'ясувати зміни в економічному розвитку та соціальній структурі, особливості урбанізаційних процесів, партійно-політичні відносини, міжнаціональні взаємини в умовах існування багатоетнічної Австро-Угорської монархії.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Єврейський сегмент у внутрішній політиці Австрії (кінець XVIII – початок XX ст.)

Тема 1. Предмет, мета та завдання курсу. Вимоги до курсу. Ключові терміни та поняття. Головні джерела та історіографія курсу. Особливості єврейського питання в Галичині другої половини XIX – початку XX ст. Єврейська тематика як ключ до вивчення горизонтальних відносин у багатоетнічних імперіях.

Тема 2. Етнодемографічний розвиток єврейської спільноти Галичини.

Галичина у складі Речі Посполитої та Австро-Угорської монархії. Демографічний розвиток краю. Міграційні процеси євреїв Галичини. Політика австрійської влади щодо євреїв упродовж другої половини XIX ст. Еміграційні процеси серед єврейського населення Австро-Угорщини.

Тема 3. Політико-правове становище галицьких євреїв. Етапи розвитку єврейського питання в Австрії наприкінці XVIII – першої половини XIX ст. Єврейська проблематика у політиці Марії-Терезії. Епоха Просвітництва та освіченого абсолютизму. Політико-правове становище єврейського населення Австрії за правління цісаря Йосифа II: Toleranzpatent. Суспільно-політичне становище єврейської спільноти у добу освіченого абсолютизму (1815-1848).

Емансипація єврейської спільноти краю. Законодавчі перетворення кінця 60-х рр. XIX ст.

Тема 4. Суспільно-політичні рухи в єврейській громаді. Поширення єврейського національного Просвітництва – Гаскали. Перші реформістські (прогресивні) синагоги і диверсифікація єврейської спільноти. Зародження сіонізму та його вплив на вирішення національного питання. Розвиток єврейського робітничого руху.

Змістовий модуль 2. Єврейське питання в Галицькому Крайовому сеймі (1861-1914).

Тема 5. Єврейське представництво в Галицькому Крайовому сеймі (1861–1866).

Конституційні реформи 60-х рр. XIX ст. Законодавча основа діяльності Галицького Крайового сейму. Головні цілі та завдання діяльності єврейських послів у Сеймі.

Тема 6. Участь єврейських депутатів у законотворчій діяльності Галицького сейму (1867–1914). Діяльність єврейського сеймового представництва у результаті конституційних перетворень 1867 р. Єврейське питання у діяльності Т. Меруновича. Освіта та кагальна організація на порядку денному Галицького сейму. Вплив Крайового сейму на інтеграційні процеси єврейського населення у політичне життя Галичини.

Змістовий модуль 3. Єврейське питання в програмах та діяльності українських політичних партій Галичини на зламі XIX – початку XX ст.

Тема 7. Ставлення галицьких радикалів до українсько-єврейських відносин та єврейського питання в Галичині. Передумови утворення Русько-української радикальної партії. Єврейська проблематика у публіцистичній спадщині І. Франка. Українсько-єврейські відносини в публіцистиці Михайла Павлика. Діяльність РУРП у вирішенні єврейського питання.

Тема 8. Євреї в соціал-демократичному русі Галичини. Євреї у центристських і лівих партіях країн Західної і Східної Європи. Індустріалізація і радикалізація єврейської спільноти. Українсько-єврейські взаємини упродовж 1899–1904 рр. Політична співпраця 1905-1914 рр.

Тема 9. На шляху до міжнаціонального порозуміння: політична співпраця українських націонал-демократів та сіоністів. Заснування Української національно-демократичної партії. Декларації Ю. Романчука 1905 р. Політична співпраця у питанні виборчої реформи. Українсько-єврейське порозуміння 1907 р. Виборча кампанія 1911 р. до Австрійського парламенту.

Змістовий модуль 4. Світоглядні основи культурного розвитку галицьких євреїв

Тема 10. Особливості життєдіяльності галицького штетла. Феномен єврейського містечка. Особливості архітектури єврейського містечка. Повсякденне життя штетла. Гендерні стосунки, родинні зв'язки.

Тема 11. Єврейське образотворче мистецтво на галицьких землях. Особливості культурного розвитку євреїв в умовах поліетнічного складу

Галичини. Головні риси та ознаки традиційного єврейського мистецтва. Національна тематика та її місце у єврейському мистецькому житті. Діяльність визначних єврейських митців кінця XIX – початку XX ст.

Тема 12. Релігійне життя євреїв Галичини. Ключові засади та загальна характеристика юдаїзму. Релігійні течії та рухи. Становлення хасидизму та його спадщина на українських землях. Особливості музичного фольклору в хасидському русі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	л а б	ін д	с.р .		л	П	ла б	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Єврейський сегмент у внутрішній політиці Австрії (кінець XVIII – початок XX ст.)												
Тема 1. Предмет, мета та завдання курсу		2				4		-				-
Тема 2. Етнодемографічний розвиток єврейської спільноти Галичини.		2				4		-				-
Тема 3. Політико-правове становище галицьких євреїв		2				4		-				-
Тема 4. Суспільно-політичні рухи в єврейській громаді		2				4		-				-
Разом за змістовим модулем 1	24	8				16	-	-				-
Модуль 2												

Змістовий модуль 2. Єврейське питання в Галицькому Крайовому сеймі (1861-1914).											
Тема 5. Єврейське представництво в Галицькому Крайовому сеймі (1861–1866).		2			6		-				-
Тема 6. Участь єврейських депутатів у законотворчій діяльності Галицького сейму (1867–1914)		2			6						
Разом за змістовим модулем 2	16	4			12						
Змістовий модуль 3. Єврейське питання в програмах та діяльності українських політичних партій Галичини на зламі XIX – початку XX ст.											
Тема 7. Ставлення галицьких радикалів до українсько-єврейських відносин та єврейського питання в Галичині.			2		6		-				-
Тема 8. Євреї в соціал-демократичному русі Галичини			2		4						
Тема 9. На шляху до міжнаціонального порозуміння: політична			2		4						

співпраця українських націонал-демократів та сіоністів.												
Разом за змістовим модулем 3	20		6			14	-					-
Змістовий модуль 4. Світоглядні основи культурного розвитку галицьких євреїв												
Тема 10. Особливості життєдіяльності галицького штетла.			2			6						
Тема 11. Єврейське образотворче мистецтво на галицьких землях.			2			6						
Тема 12. Релігійне життя євреїв Галичини			2			6						
Разом за змістовим модулем 4	24		6			18						
Усього годин	84	12	12			60	-	-				-
ІНДЗ	6		-	-	6	6			-	-	-	-
Усього годин	90					6						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ставлення галицьких радикалів до українсько-єврейських відносин та єврейського питання в Галичині.	2
2	Євреї в соціал-демократичному русі Галичини.	2
3	На шляху до міжнаціонального порозуміння: політична співпраця українських націонал-демократів та сіоністів.	2
4	Особливості життєдіяльності галицького штетла.	2
5	Єврейське образотворче мистецтво на галицьких землях.	2
6	Релігійне життя євреїв Галичини.	2
	Разом	12

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Єврейське питання в Австро-Угорській та Російській імперіях на зламі XIX-XX ст.: порівняльний аналіз	24
2	Літературна спадщина євреїв Галичини	26
3	Особливості єврейської сакральної та повсякденної архітектури	16
	Разом	66

9. Індивідуальні завдання

Визначаються викладачем заздалегідь залежно від методу проведення заняття.

10. Методи навчання

У процесі викладання матеріалу використовуються методи: пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний; метод проблемного викладу; робота з документами.

За логікою передачі та сприймання навчальної інформації використовуються індуктивні та дедуктивні методи.

За ступенем самостійного мислення, формуванням умінь і навичок - репродуктивні, творчі, проблемно-пошукові, дискусійні, ділова гра.

11. Методи контролю

У процесі вивчення дисципліни використовуються методи поточного та проміжного контролю.

Поточний контроль рівня знань студентів передбачає перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль здійснюється за напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю й активністю роботи на лекційних заняттях;
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза межами аудиторних занять;

Проміжний контроль рівня знань студентів здійснюється за результатами тестування зі змістових модулів.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється в кінці семестру у формі заліку з урахуванням поточної роботи студента та оцінок проміжного контролю.

Оцінювання проводиться за **100-бальною шкалою**. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- поточне тестування **по 25 балів з двох модулів** (проводиться в аудиторному або дистанційному режимі в системі мудл): максимальна кількість **балів 50**;
- виконання індивідуального завдання (розширений аналіз обраного інтеграційного проєкту) – **50 балів**.

При виведенні загальної оцінки студента береться до уваги результати поточного, проміжного та підсумкового контролю.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Індивідуальне завдання		Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Презентація
T 1	T 2	T 3	T 4	T5	T 6	50	100
5	5	5	10	15	10		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

13. Методичне забезпечення

1. Програма курсу.

14. Рекомендована література

Андрусяк Т. Українсько-жидівська передвиборна коаліція 1907 року / Тарас Андрусяк // "Ї" – Незалежний культурологічний часопис. – № 8. – 1996. – С. 57–59.

Аркуша О. Партії та їх політика у 1900–1914 роках / Олена Аркуша // Історія Львова. У трьох томах. Ред. Колегія Я. Ісаєвич, М. Литвин, Ф. Стеблій. – Т. 2. – Львів : Центр Європи, 2007. С. 255–280.

Баран С. Наша програма і організація / Степан Баран. – Львів : З друкарні “Діла”, 1913. – 24 с.

Брик О. Українсько-єврейські взаємини / Олександр С. Брик. – Вінніпег : Накладом автора, 1961. – 383 с.

Васьків Н. Єврейське представництво в Галицькому крайовому сеймі (1861–1914) / Назар Васьків // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Вип. 17: Українсько-польсько-білоруське сусідство: ХХ століття. – Львів, 2008. – С. 58–66.

Васьків Н. Єврейське питання у програмах і діяльності Русько-української радикальної партії наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. / Назар Васьків // Міжнародні зв’язки України: наукові пошуки і знахідки. – Вип. 19: Міжвідомчий збірник наукових праць / Відп. ред. С. В. Віднянський. – Київ, 2010. – С. 205–212.

Васьків Н. Єврейське питання в програмах та діяльності Української соціал-демократичної партії Галичини і Буковини (1899–1914 рр.) / Назар Васьків // Аналітично-інформаційний журнал Схід. – № 6 (106) жовтень. – Донецьк, 2010. – С. 83–88.

Васьків Н. Єврейське питання на сторінках періодичних видань УСДП (кінець ХІХ – початок ХХ ст.) / Назар Васьків // Роль суспільно-політичних дисциплін у формуванні світогляду працівника ОВС. Матеріали науково-практичної конференції 11 червня 2010 р. – Львів, 2010. – С. 34–40.

Васьків Н. Українсько-єврейські відносини в публіцистиці М. Павлика (на матеріалах ЦДІА України у Львові) / Назар Васьків // Історичні пам’ятки Галичини. Матеріали п’ятої наукової краєзнавчої конференції 12 листопада 2010 р. – Львів, 2011. – С. 199–202.

Васьків Н. Ставлення москвофілів до єврейської спільноти Галичини на зламі ХІХ–ХХ століть (за матеріалами москвофільської преси) / Назар Васьків // [Вісник Львівського університету. Сер. : Історична](#). – 2013. – Вип. 48. – С. 115–128.

Васьків Н. Українсько-єврейські відносини у політиці християнських суспільників наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. (за матеріалами часопису «Руслан») / Назар Васьків // Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : 2014. – Вип. 91. – С. 40–47.

Глембоцька Г. Єврейське образотворче мистецтво у Галичині / Галина Глембоцька // “Г” – Незалежний культурологічний часопис. – Вип. 51. – 2008. – С. 236–261.

Гон М. Галичина кінця ХІХ – початку ХХ ст.: формування єврейського сегменту політичної системи Австро-Угорщини / Максим Гон // Актуальні проблеми вітчизняної історії та всесвітньої історії. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне, 2008. – Вип. 13. – С. 179–184.

Грицак Я. Між семітизмом й антисемітизмом: Іван Франко та єврейське питання / Ярослав Грицак // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Вип. ІХ. – Дрогобич : Коло, 2005. – С. 79–105.

Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні : Франко та його спільнота, (1856-1886) / Ярослав Грицак. – Київ : Критика, 2006. – 631 с.: іл.

Дашкевич Я. Взаємовідносини між українським та єврейським населенням у Східній Галичині (кінець ХІХ – поч. ХХ ст.) / Ярослав Дашкевич // Український історичний журнал. – 1990. – № 10. – С. 63–73.

Дашкевич Я. Єврейсько–українські взаємини середини ХVІ – початку ХХ ст.: періоди рівноваги / Ярослав Дашкевич // Слово і час. – 1992. – № 9. – С. 66–67.

Джонсон П. Історія євреїв / Пол Джонсон. – Київ : Видавничий дім “Альтернативи”, 2000. – 702 с.

Єврейська громадсько-політична думка ХХ – початку ХХІ сторіччя в Україні : монографія. – К. : ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. – 362 с.

Жаботинський В. Вибрані статті з національного питання / Володимир Жаботинський / Переклад, вступна стаття, примітки і коментар Ізраїля Клейнера. – Київ : Республіканська асоціація українознавців, 1991. – 136 с.: портр.

Жерноклеєв О. Національні меншини на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорщини (1900–1914 рр) / Олег Жерноклеєв // Вісник Прикарпатського університету. Історія. – Івано-Франківськ, 1999. – Вип. 2. – С. 74–84.

Кудрявцев П. Єврейство, євреї та єврейська справа в творах Івана Франка / Петро Кудрявцев // Збірник праць єврейської історично-археографічної комісії. – Том. II. / Під ред. А. Кримського. – Київ: Друкарня Української Академії Наук, 1929. – С. 1–81.

Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців 1848–1914: На підставі споминів / Кость Левицький. – Львів : Б.в., 1926. – 432 с.

Лозинський Р. Етнічний склад населення Львова (у контексті суспільного розвитку Галичини) / Роман Лозинський. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. – 355 с.: табл., рис.

Меламед В. У боротьбі за рівноправність і національне відродження (1849-1918) / Володимир Меламед // “І” – Незалежний культурологічний часопис. – Вип. 51. – 2008. – С. 58–71.

Монолатій І. Євреї в імперії Габсбургів / Іван Монолатій // Нариси з історії та культури євреїв України. Видання друге. – Київ, Дух і Літера, 2008. – С. 97–116.

Орлянський В. Методологічні підходи до дослідження українського єврейства / Володимир Орлянський // Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка. Збірник наукових праць. – Львів, 2003. – № 5-6. – С. 294–297.

Охримович В. З поля національної статистики Галичини / Володимир Охримович. – Б.м. : Б.в., Б.р. – 96 с.

Погребинська І. Євреї в Західноукраїнській народній республіці: (до проблеми українсько-єврейських взаємин) / Ірина Погребинська, Максим Гон. Національна академія наук України, Інститут національних відносин і політології, Рівненський економіко-гуманітарний інститут – Київ : Б. в, 1997. – 84 с. : іл.

Франко І. Zur Judenfrage (До юдейського питання): Літературно-публіцистичне видання / Іван Франко. – Київ, МАУП. (Б-ка журналу “Персонал”). – 2002. – 40 с.

Франко І. Питання жидівське / Іван Франко // Діло. – Львів. – 1883. – № 94. – 20 серпня (1 вересня). – С. 1-2.

Франко І. Радикальна тактика / Іван Франко – Львів : Накладом редакції „Громадського Голосу“, 1898. – Ч. 1. – 15 с.

Хонігсман Я. С. Права євреїв у законодавстві Австро-Угорської імперії / Яків Самойлович Хонігсман // “І” – Незалежний культурологічний часопис. – Ч. 48. – 2007. – С. 36–41.

Balaban M. Zydzi w Austrii za panowania cesarza Franciszka Jozefa I ze szczegolnem uwzdednionem Galicji 1848-1908 / Majer Balaban. – Stanislawow, 1909. – 32 s.

Balaban M. Nazwy żydowskie jako źródło topografii Lwowa / Majer Balaban // Almanach żydowski zawierający szereg artykułów wybitnych literatów, polityków i publicystów oraz czołowych postaci Małopolski Wschodniej / Wyd. Herman Stachel. – Lwów : Kultura i sztuka, 1937. – S. 16–18.

Bujak F. Galicya. Kraj. Ludność. Społeczeństwo. Rolnictwo / Franciszek Bujak. – T.1. – Lwów : Nakł. Księgarni H. Altenberga ; Warszawa : Księgarnia pod firmą E. Wende i Spółka, 1908. – 562 s.

Eisenbach A. The emancipation of the Jews in Poland 1780-1870 / Arthur Eisenbach. – Oxford : Basil Blackwell, 1991. – 632 s.

Feldman W. Asymilatorzy, syoniści i polacy: Z podowu przełomu w stosunkach żydowskich w Galicyi / Wilhelm Feldman. – Kraków : Nakł. Księgarni Barańskiego, 1893. – 62 s.

Feldman W. Dzieje polskiej myśli politycznej, 1864-1914 / Z przedm. L. Wasilewskiego / Wilhelm Feldman. – Warszawa : In-t Badania Najnowszej Historji Polskiej, 1933. – 387 s.

Franko I. Żydzi o kwestji żydowskiej / Iwan Franko // Tydzień. Dodatek literacki Kurjera Lwowskie pod kierownictwem Bolesława Wysłoucha. – Rok 1. – Lwów : Z drukarni Zygmunta Golloba. – 1893. – № 5. – 30 stycznia. – S. 34–37.

Friedman F. Dzieje Żydów w Galicji (1772-1914) / Filip Friedman // Żydzi w Polsce odrodzonej. Pod. red. I. Schipera, A. Tartakowera i A. Hafftki. – T. 1. – Warszawa, 1933. – S. 377–412.

Gabel H. "Klub żydowski", 17. / 6. – 24. / 7 1907 / Henryk Gabel. – Lwów : Nakł. Sp-ki wyd. "Kadimah", 1907. – 59 s.

Galicja w dobie autonomicznej (1850-1914) / Wybór tekstów w opracowaniu S. Kieniewicza. – Wrocław : Zakład narodowy im. Osslińskich, 1952. – 397 s.

Himka J. P. Ukrainian–Jewish Antagonism in the Galician Countryside During the Late Nineteenth Century / John-Paul Himka // Ukrainian-Jewish Relations in Historical Perspective / Edited by Howard Aster and Peter J. Potichnyj. – Second edition. – Edmonton, 1990. – S. 111–158.

Horn E. Kwestia Żydowska w obradach Galicyjskiego sejmy krajowego pierwszej kadenccji (1861-1866) / E. Horn // Żydzi w Małopolsce. Studia z dziejów osadnictwa i życia społecznego. Praca zbiorowa pod redakcją Feliksa Kiryka. – Przemyśl, 1991. – S. 171–179.

Materyały do kwestyi żydowskiej w Galicyi / Oprac. Stanisław Gruński. – Lwów : Nakł. Wyd. krajowego, 1910. – 60,79 c. : табл.

Merunowicz T. O metodzie i celach rozpraw nad kwestją żydowską przez Teofila Merunowicza / Teofil Merunowicz. – Lwów : Nakładem autora, 1879. – 61 s.

Merunowicz T. Siedm prośb wniesionych do Wysokiego Sejmu Krajowego Galicyjskiego w sesyi z roku 1880 w sprawie równouprawnienia żydów / Teofil Merunowicz. – Lwów : Nakł. aut., 1880. – 14 s.

Merunowicz T. Wnioski Sejmowi w sprawie Żydowskiej / Teofil Merunowicz. – Lwów : Z drukarni "Gaz. narod." J. Dobrzańskiego i K. Gromana, 1881. – 45 s.

Merunowicz T. Żydowska polityka narodowa obecnej doby (Die Ostjudenfrage) / Teofil Merunowicz. – Lwów : Nakładem Księgarni W. Gubrynowicza i Syna, 1917. – 156 s.

Merunowicz T. Żydzi / Teofil Merunowicz. – Lwów : Nakładem Księgarni Polskiej (Z drukarni J. Dobrzańskiego i K. Gromana), 1879. – 222 s.

Schall J. Historia żydów w Polsce, na Litwie i Rusi / Jakób Schall. – Lwów: Nakł. Wyd-wa "Polska niepodległa", 1934. – 320, XXIV c. : ил.

[*Shanes J.*](#) *Diaspora Nationalism and Jewish Identity in Habsburg Galicia* / Joshua Shanes. – New York: Cambridge University Press. 2012. Pp. xiv, 320 p.

[*Shanes J.*](#) An unlikely alliance: the 1907 Ukrainian–Jewish electoral coalition / Joshua Shanes, Yohanan Petrovsky-Shtern // Nations and Nationalism. 15 (3). 2009. – P. 483–505.

Petrovsky-Shtern Y. The Golden Age Shtetl: A New History of Jewish Life in East Europe / Yohanan Petrovsky-Shtern. Princeton University Press, 2014. – 433 p.

Soboń M. Polacy wobec Żydów w Galicji doby autonomicznej w latach 1868–1914 / Marcin Sobon. Kraków : Verso, 2011. –328 s.

Wasiutyński B. Ludność Żydowska w Polsce w wiekach XIX i XX / Bohdan Wasiutyński. – Warszawa : Studjum statystyczne. Kasa im. Mianowskiego, 1930. – 225 s.

Wischnitzer M. Dubs Markus (Marek) / M. Wischnitzer // Encyclopaedia Judaica. – Berlin : Verlac Eschkol, 1930. – T. VI : Das Judentum in Geschichte und Gegenwart. (Sechster Band Drama – Gabinius). – 1224 s.